

ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ

Казанджі А.В.

Одеський державний аграрний університет

Ключові слова: система ProZorro, публічні закупівлі; замовник; учасник.

Keywords: система ProZorro, публичные закупки; заказчик; участник.

Здійснення публічних закупівель забезпечує державі виконання нею своїх функцій, впливаючи на соціально-економічні відносини в країні. Публічні закупівлі становлять значну частину державних витрат, тому механізм їх здійснення має бути одним із ключових елементів управління державними фінансами і ґрунтуватися на засадах прозорості, відкритості та об'єктивності. Починаючи з 2014 року в Україні протікають активні процеси реформування національної економіки, в тому числі у сфері публічних закупівель.

Реформа публічних закупівель в Україні включає в себе зміну нормативно-правової бази та впровадження електронної системи закупівель ProZorro. Так, в 2016 році вступив в дію Закон України «Про публічні закупівлі», за яким термін «публічні закупівлі» трактується як закупівля замовником товарів, робіт і послуг за державні кошти або від імені публічної установи [1]. Метою цього Закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проя-

вам корупції та розвиток доброчесної конкуренції у цій сфері.

Основною новацією Закону України «Про публічні закупівлі» [1] є практично повна автоматизація проведення публічних закупівель. Починаючи з серпня 2016 року (з набуттям чинності Закону «Про публічні закупівлі») усі закупівлі, що регулюються Законом України «Про публічні закупівлі» здійснюються через систему ProZorro.

Українська електронна система публічних закупівель являє собою інформаційно-телекомунікаційну систему, що забезпечує проведення процедур закупівель, створення, розміщення, оприлюднення та обмін інформацією та документами в електронному вигляді [1] та складається з веб-порталу уповноваженого органу («ProZorro») і комерційних акредитованих електронних торговельних майданчиків. Веб-портал уповноваженого органу публікує інформацію про закупівлю на всіх етапах її здійснення і надає вільний доступ як до всіх процедур, так і планів закупівель.

Для реєстрації в системі можна використати будь-який сертифікований електронний майданчик, всі вони ма-

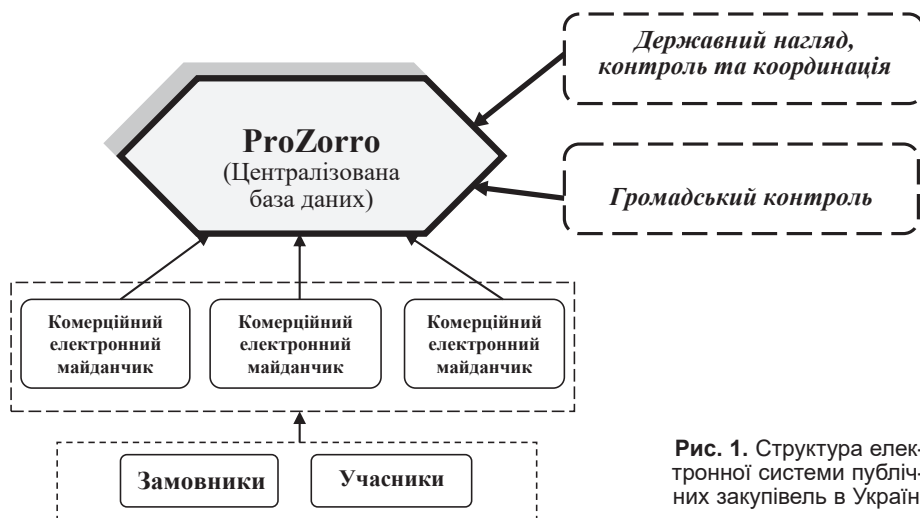

Рис. 1. Структура електронної системи публічних закупівель в Україні

ють ідентичні функціональні можливості – забезпечення реєстрації осіб, автоматичне розміщення, отримання і передача інформації та документів під час проведення процедур закупівель [1], а зручність для користувачів полягає в тому, що електронні майданчики не спеціалізуються на предметах закупівлі. Різниця між ними полягає лише у оформленні інтерфейсу та наявності додаткових послуг. Централізація потоків даних від усіх компонентів системи в системі ProZorro дозволяє всім користувачам системи взаємодіяти незалежно від торговельного майданчику, яким вони користуються. Коли інформація про тендер з'являється на одному з майданчиків, вона автоматично потрапляє до централізованої бази даних, а звітти – на всі інші майданчики. Таким чином, уся інформація одночасно відображається на всіх майданчиках, що забезпечує доступ до торгів усіх бажаючих. Ста-

ном на 01.01.2018 р. кількість авторизованих електронних майданчиків підключених до центральної бази даних системи ProZorro становила 18 одиниць [2]. Структуру системи зображено на рис. 1.

Функціонування системи забезпечується за рахунок платного доступу до модуля електронного аукціону та бази даних для авторизованих електронних майданчиків, що передбачає систему платежів між учасниками, майданчиками та центральною базою даних. Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» [1] учасники торгів здійснюють оплату за подання тендерних пропозицій. Розмір плати залежить від вартості пропозиції і змінюється від 17 грн. за кожен подану пропозицію на суму до 20 тис. грн. до 1700 грн. за пропозицію понад 1 млн. грн. Майданчики частину цієї плати переводять ЦБД, а база при укладанні договору за результатами торгів, в

свою чергу, повертає майданчику, з якого замовником було оголошено закупівлю, частину своєї плати. Водночас, для замовників використання системи є безкоштовним.

Замовником в системі публічних закупівель згідно Закону України «Про публічні закупівлі» [1] є органи державної влади, органи місцевого самоврядування та органи соціального страхування, створені відповідно до закону, а також юридичні особи (підприємства, установи, організації) та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, якщо така діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі. В свою чергу учасником процедури закупівлі може бути як фізична особа, у тому числі фізична особа-підприємець, так і юридична особа (резидент або нерезидент).

Унікальність української електронної системи публічних закупівель полягає в тому, що в ній поєднано інтереси держави, приватного бізнесу та суспільства:

- держава отримує якісні товари, послуги та роботи за найменшою ціною, яка визначається автоматично в ході електронних аукціонів;

- для приватного бізнесу публічні закупівлі стали більш доступнішими, за рахунок прозорості та вільного доступу до системи. А конкуренція між веб-майданчиками дає можливість постійно підвищувати якість їхніх послуг та удосконалювати механізм самих тендерів;

- громадяни країни, представники ЗМІ та контролюючі органи мають вільний доступ до інформації з проведення тендерів, що посилює контроль за їх здійсненням. Головний принцип системи ProZorro – «всі повинні бачити все»;

Про ефективність електронної системи закупівель свідчать результати її функціонування. Так, за півтора роки роботи системи (01.08.2016 р. – 31.12.2017 р.) економія бюджетних коштів у цій сфері перевищила 35 млрд. грн., а кількість учасників зросла до 153 тис. (131 тис. у 2015 році).

Список використаних джерел та літератури:

1. Закон Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/922-19>.
2. Офіційний сайт електронної системи публічних закупівель «ProZorro» VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prozorro.gov.ua>.